LISTERIÓZA
RIZIKA A PREVENCE

MUDr. Renata Ciupek
Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
Brno, 2025

Listerióza

- u zdravých neoslabených osob probíhá bezpříznakově nebo pod obrazem lehké chřipky, **nikoli jako akutní gastroenteritida**
- **manifestní případy se projeví jako sepse nebo zánět mozkových blan**
- **komplikace manifestních případů: endokarditida, abscesy, kožní léze**
- původcem je bakterie *Listeria monocytogenes* - ubikviterní, odolná proti chladu, vyskytuje se běžně v prostředí, může kontaminovat potraviny, přežívá i v chladu (pozor - chladničky!)
- cesta přenosu je alimentární a z těhotné na plod, délka inkubační doby je v řádu týdnů, což ztěžuje objasnění konkrétní rizikové potraviny
- počty případů v ČR se pohybují v řádu několika desítek ročně

Riziko nákazy listeriózou je nejvyšší pro:

- těhotné – v 1. trimestru potrat
- novorozence - **u novorozenců se projeví jako hnisavý zánět mozkových blan** nebo **sepse**; novorozenci se rodí se sepsí i v případě, že onemocnění matky bylo bezpříznakové
- osoby s poruchami imunity, onkologicky nemocné, oslabené seniory

Listerióza – prevence

- důkladná **tepelná úprava** potravin živ. původu
- **pro osoby v riziku nákazy: eliminace syrových pokrmů** živočišného původu z jídelníčku (tatarský biftek, carpaccio, syrová sekaná), syrové nedostatečně očištěné kořenové zeleniny i mražené zeleniny, zrajících sýrů, uzených a syrových ryb (sushi), lahůdkových salátů, aspiků
- dodržování hygienických zásad při manipulaci s potravinami
- uložení potravin v chladničce, pravidelné čištění (ocet!)
- zdravotní výchova – **včasné poučení těhotných o bezpečném stravování v těhotenství**

V každé domácnosti: pravidelný úklid ledničky!